

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku H. B.

przy uczestnictwie R. B. i Z. B.

o podział majątku i dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 kwietnia 2013 r.,

zażalenia uczestnika postępowania R. B. na orzeczenie o kosztach, zawarte w punkcie II postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 14 października 2011 r.,

zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika R. B. kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego oraz kwotę 167 zł (sto sześćdziesiąt siedem) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego, a w pozostałej części zażalenie oddala.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 14 października 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawczynie oraz ustalił, że uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie. Za adekwatną w tej sprawie Sąd uznał zasadę określoną w art. 520 § 1 k.p.c., powołując na poparcie swojego stanowiska pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 88, że w tzw. sprawach działowych nie zachodzi przewidziana w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. sprzeczność interesów tych uczestników, którzy domagają się podziału masy majątkowej, niezależnie od tego, jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski w tym względzie składają. Wobec tego wniesienie apelacji od orzeczenia sądu pierwszej instancji o podziale majątku wspólnego przez jednego uczestnika, nie stwarza sprzeczności jego interesów z interesem innego uczestnika, akceptującego ten podział oraz nie uzasadnia obciążenia skarżącego kosztami postępowania apelacyjnego.

W zażaleniu uczestnik postępowania R. B. zarzucił kwestionowanemu postanowieniu naruszenie art. 520 § 2 k.p.c. przez odmowę przyznania mu kosztów postępowania apelacyjnego, chociaż wnioskodawczynie i uczestnik w różnym stopniu są zainteresowani wynikiem postępowania. Domagał się zmiany postanowienia i zasądzenia na jego rzecz kwoty 3600 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie uchylenia go i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu. Podniósł, że wartością przedmiotu sporu w postępowaniu apelacyjnym była wartość masy spadkowej podlegającej podziałowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie należało uznać za częściowo uzasadnione. W art. 520 k.p.c. uregulowane zostały zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego. Podstawowa reguła objęta art. 520 § 1 k.p.c. przewiduje, że każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie i nie obciążają go koszty pozostałych uczestników. Jeśli natomiast uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem sprawy albo ich interesy są sprzeczne, to przy sprzeczności interesów zastosowanie znajduje art. 520 § 2 lub art. 520 § 3 k.p.c.

Powołane przez Sąd Okręgowy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10 odnosi się do orzekania o kosztach postępowania w razie sprzeczności interesów uczestników, która była podstawą zastosowania art. 520 § 3 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie nie było jednak sprzeczności interesów uczestników, a zatem orzeczenie o kosztach postępowania powinno mieć podstawę w art. 520 § 2 k.p.c., ponieważ uczestnicy w różnym stopniu byli zainteresowani wynikiem sprawy, z uwagi na różnice w wielkości udziałów w dzielonej masie majątkowej. Stosownie do treści tego przepisu obowiązek zwrotu kosztów postępowania może być stosunkowo rozdzielony lub nałożony w całości na jednego uczestnika. Koszty postępowania apelacyjnego wywołane zostały przez wnioskodawczynię i jej apelacja w całości została oddalona. W tej sytuacji były podstawy do nałożenia na nią w całości obowiązku ponoszenia kosztów postępowania apelacyjnego, a tym samym zwrotu kosztów uczestnikowi postępowania, który zgłosił żądanie ich zasądzenia. Zgodnie z art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c. celowe koszty obrony uczestnika postępowania obejmują wynagrodzenie jego pełnomocnika, którego wysokość określona została w § 7 pkt 6 i § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) i obejmuje stawkę obliczoną na podstawie § 6 od wartości udziału w dzielonym majątku wspólnym i zarazem majątku spadkowym. Wnioskodawczyni wskazała w apelacji jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 120000 zł, której prawidłowość określenia nie została zakwestionowana ani przez Sąd ani przez uczestnika postępowania, a zatem nie podlegała również badaniu w postępowaniu zażaleniowym. Wobec tego ta kwota stanowiła podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Rozmiar celowych kosztów skarżącego obejmuje zatem wynagrodzenie jego pełnomocnika w wysokości 1200 zł, stosownie do wartości jego udziału w dzielonym majątku i etapu postępowania (§ 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia). Żądanie zasądzenia wyższej sumy nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach rozpoznawanej sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie, a w pozostałej części oddalił je jako bezzasadne (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte zostało na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. i § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 wymienionego rozporządzenia.